N°. 272. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 9, MAANDAG 10 APRIL.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Met verwondering hebben wij de reeks van hooge militaire pensioenen, tot een gezamenlijk bedrag van ruim *f* 26,000, zegge *zes en twintig duizend gulden*, 's jaars, vernomen, waarmede ons landje nog onlangs overstelpt is, en waarvan, naar wij vernemen, het besluit reeds geconcepiëerd moet zijn geweest, toen de verhooging van het Xde Hoofdstuk (Oorlog) der Staatsbegrooting, strekkende tot handhaving onzer *zoogenaamde* gewapende neutraliteit, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd aangeboden; maar hetwelk alleen op de bekrachtiging van Z. M. scheen te moeten wachten, tot dat de voordragt van die verhooging in gemelde Kamer was aangenomen. Men schijnt alzoo, van de zijde der Eerste Kamer, ten deze, niets te vreezen te hebben.

Wij herinneren ons, dat de Minister van Oorlog bij eene interpellatie omtrent het pensionneren van Officieren in de Tweede Kamer, geantwoord heeft: „dat de regering hieromtrent behoedzaam zoude handelen”, en zien dus, welke waarde men aan dergelijke verzekeringen kan hechten; want wij treffen nu, onder de gepensionneerden, personen aan, die nog jaren voor de door hen te vervullen betrekkingen geschikt waren, terwijl zij door anderen vervangen zijn, die, zoo wij wel onderrigt zijn, door kennelijke gebreken, zoo niet geheel, dan toch spoedig voor den militairen dienst ongeschikt zullen zijn. Op die wijze kan men met het pensionneren voortgaan, en dit mag voor die heeren, welke hunne zoons op de Militaire Akademie, of als 2de Luitenant bij het leger geplaatst hebben, heerlijk in de oogen blinken: die der Natie worden daardoor beneveld, en de bezuinigingen, welke met het grootste overleg bij een vorig Ministerie zijn bewerkstelligd, zullen spoedig in het weder opengestelde vat der Danaïden verzwolgen zijn.

De Utrechtsche hoogleeraar Mr. C. W. Opzoomer, heeft in het dezer dagen verschenen eerste gedeelte van het „*Staatsregterlijk Onderzoek*” het Vaderland verrijkt met eene veelzins geurige vrucht van „vele jaren van overdenking”. Reeds onmiddellijk deelen wij onzen lezers eenige regelen van het voorwoord mede, om hun, beter dan *wij* het konden doen, bekend te maken met het doel, dat de geachte schrijver bij de uitgave van zijn onderzoek voor oogen had.

Het geschrift, waarmede ik thans voor mijne landgenooten optreed, wil meer geven, dan zijn titel belooft. Wanneer men hier eene reeks van losse verhandelingen wacht, beschouwingen over een aantal onzamenhangende punten, naar oogenblikkelijken luim uit den kring van het staatsregt gegrepen: men zal eene valsche voorstelling hebben van den inhoud.

Dat de grondwets-herziening van 1848 mij naar den zin was, behoef ik wel niemand te verzekeren. Haar hoofdbeginsel was tevens het beginsel mijner staatsregtelijke leer. De tijd scheen gekomen, om die leer te ontwikkelen, om een handboek van staatsregt te geven, dat, wijsgeerig in vorm van behandeling met den bestaanden regtstoestand in overeenstemming was. Voor mij zelf ontwierp ik eene korte schets, eene leiddraad voor mijn onderzoek. Van dien tijd af verzamelde ik voortdurend wat tot ontvouwing, tot bewijsvoering, tot verdediging dier schets kon dienen. Zoo gingen er vijf jaren voorbij, die intusschen verschillende wetten, door de Grondwet gevorderd, zagen in werking treden. Iedere wet gaf nieuwe bouwstoffen, die ook van elders ruimschoots werden aangevoerd.

Tot de verwerking dier bouwstoffen, om er een geheel uit te vormen, besloot ik thans over te gaan. Het beginsel onzer nieuwe staatsorde is met hevigheid aangevallen, de grondwet is er in de overtuiging van vele burgers losser door geworden. Haar dieper daarin te bevestigen, scheen alleen door een stelsel van ons staatsregt te bereiken. Men zal geene ingenomenheid met een gebouw opwekken, door enkele deelen er van te teekenen en hun doelmatigheid aan te wijzen; slechts door de voorstelling van het geheele gebouw, van al zijne deelen, in hun geregelden zamenhang kan zij geboren worden.

Van zulk eene voorstelling, zulk een stelsel van ons staatsregt, op wijsgeerigen grondslag gevestigd, is dit geschrift het eerste gedeelte. De verschillende verhandelingen staan met elkander in het naauwste verband. Te gelijk vormen zij te zamen een gesloten geheel, zoodat ik meende, reeds nu tot hare uitgave te mogen besluiten.

Eene verhandeling over „de wetenschap van het staatsregt” vormt de *Inleiding* tot het werk, dat in twee deelen is gesplitst. Het eerste gedeelte „de Staat” is verdeeld in het begrip van den Staat, in het doel van den Staat, in den regtsgrond van den Staat, in het gezag van den Staat, en in het regt van verzet tegen het gezag in den Staat. Het tweede gedeelte „de Individuen” bevat de volgende onderwerpen: Nederlanders en vreemdelingen, het vreemdelingsregt, vrijheid van drukpers en van petitie, regt van vereeniging en vergadering, vrijheid van godsdienst, regt op onderwijs en vrijheid van onderwijs, en onschendbaarheid van personen en eigendom.

Wij wenschen dit verdienstelijk werk van den Utrechtschen hoogleeraar in de handen van vele staatsburgers in Nederland, opdat onder ons het ware begrip van den Staat, van zijne regten en pligten, en van den Staatsburger meer en meer duidelijk worde. Om dat doel te bereiken stellen wij ons voor, naar aanleiding van Mr. OPZOOMER's werk, omtrent eenige, door hem behandelde hoofdpunten in opzettelijke beschouwingen te treden, en bij elk hoofdpunt aan te wijzen, waarin wij van den geachten schrijver in meening verschillen, hetgeen voornamelijk met de onderwerpen, in het tweede gedeelte: „*de individuën.*” behandeld, het geval is.

Nederlanderachtigheden.

De *Nederlander*, N°. 1161, meent, dat *de Grondwet* den Minister van Koloniën niet hard mogt vallen over het achterblijven zijner redevoeringen in het *Bijblad*.

Waarom mag *de Grondwet* dat niet doen?

«Omdat», zegt *de Nederlander*, «ook in het belang der tegenwoordige Ministers, gelden mag, hetgeen de vorige Minister van Binnenlandsche Zaken (de heer THORBECKE) gezegd heeft ter verontschuldiging van gelijksoortig achterblijven van redevoeringen.»

Wij zien het verband der redenering niet in zoolang *de Nederlander* ons niet aantoont, dat *de Grondwet* heeft goedgekeurd of zich tevreden heeft verklaard met hetgeen, omtrent deze zaak, door den heer THORBECKE als Minister gezegd is geworden.

De redevoeringen van den Minister van Koloniën beginnen overigens, thans, te worden gepubliceerd; en wij meenen, na de lezing van 't geen nu verschenen is, inderdaad de moeijelijkheid te moeten erkennen, die bestaan heeft, om «de redevoeringen, althans eenigermate, in overeenstemming te brengen met hetgeen de ministeriële waardigheid eischt, met betrekking tot het toelaten van eene algeheele correctie en omwerking eener wet staande de zittingen der Tweede Kamer.»

Met eindeloos geduld en door onvergelijkelijke herkaauwing tracht men, in *de Nederlander* het verwijt van «snaaksche verdediging», dat de heer SLOET TOT OLDHUIS, ten aanzien van de discussie over de verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting, den heer GROEN te gemoet voerde, af te weêren. Wij gelooven, dat het verwijt evenwel niet minder gegrond is blijven staan en nemen ons voor, het eerstdaags te bewijzen.

Met gelijke uitvoerigheid wordt, voor de anti-revolutionaire lezers, dagelijks een brokstuk geprepareerd van een catechismus, dat gemaakt is van de woordenwisseling, die bij dezelfde discussie plaats had, tusschen de heeren GROEN en THORBECKE. Die wisseling van gedachte wordt in *kapittels* verdeeld, de kapittels in *verzen.* De heer THORBECKE is de leerling en de heer GROEN speelt de rol van catechiseermeester. Vragen en antwoorden wisselen elkander geregeld af; en 't spreekt wel van zelf, dat de catechiseermeester ten laatste altijd gelijk heeft.

Om den aard dezer politieke catechisatie te schetsen, zouden wij even vervelend als *de Nederlander* moeten zijn; en met den besten wil ter wereld is ons dit onmogelijk. Slechts één voorbeeld van deze interessante polemiek.

De catechiseermeester vraagt den leerling verscheidene dingen over den *aard* en de *strekking* van het geschil in het Oosten. De leerling geeft eene andere definitie dan [illegible] die de meester had gegeven, omdat «de verdeeling der [illegible] erfenis van den zieken man» eene «snaaksche [illegible]» toescheen. Deze definitie scheen nog al bijval [illegible] ten, gelijk de definitie der gebeurtenissen in 1848 «dat zij waren eene stoute wending aller staten» door de uitkomst bewezen werd, de ware te zijn geweest. En de catechiseermeester, de heer GROEN, over de vermetelheid van den leerling verstoord, geeft hem eene *mauvaise marque*.... omdat niet geantwoord was op de vraag, of die definitie in 1848 niet «*met eenig welgevallen*» was gegeven?!!

De heer GROEN had den moed — er was *moed* toe noodig — om in de Tweede Kamer te verklaren, dat de anti-revolutionnairen «nooit vijandig geweest waren aan *wezenlijken* vooruitgang, aan ontwikkeling van vrijheden en regten.» Te regt merkte de heer THORBECKE, niet zonder verbazing over den door den heer GROEN aan den dag gelegden moed, op: dat hij vreesde, dat de klemtoon eigenlijk vallen moest op het woord «*wezenlijk*» en dat in dat woord eene uiterste beperking ligt.»

Zeer naïf, en niet minder moedig dan de heer GROEN (en wij hebben hier volstrekt niet aan «dubbele personaliteit» te denken) vraagt *de Nederlander*:

Van waar die vrees?
Wie hebben zich, hier en elders, in het *beperken* van vrijheden ijverig betoond?
Ook na 1848?

Ons antwoord is: de anti-revolutie, de oligarchie, de reactie.

En wanneer *de Nederlander* vervolgens vraagt: «En is de *uiterste beperking*, gelijk ze bijvoorbeeld in *Frankrijk* aanschouwd wordt, het gevolg der toepassing van onze beginselen of der ontwikkeling van uwe theoriën geweest?» dan antwoorden wij, dat de toestand van Frankrijk *niet* is het gevolg der ontwikkeling van onze theoriën, maar het gewelddadig omverwerpen van alle theorie, om alleen de theorie der overmagt te doen gelden. Die toestand is gewis niet *het gevolg* der toepassing van de anti-revolutionnaire beginselen. Waarom niet? Omdat, zullen die beginselen worden toegepast, eerst door medewerking van oligarchie en reactie *een toestand moet geboren worden* gelijksoortig aan dien, waarop *de Nederlander* «met welbehagen» wijst. Zonder gelijksoortigen knoet-toestand is ook de heerschappij der alleen zaligmakende anti-revolutionnaire leer ondankbaar.

De *Nederlander* blijft het betreuren, «dat de Regering het amendement van den heer THORBECKE in de voordragt ter verhooging van «*oorlogsuitgaven*» (sic) overgenomen heeft,» want, zoo als de wet nu luidt — en hier in stemmen we volkomen met *de Nederlander* overeen — «heeft zij het karakter eener voorziening in de behoefte van *gewapende neutraliteit.*»

Nog altijd is de meening van *de Nederlander*, dat twaalf millioen noodig zijn voor *gewone* omstandigheden. De reden dier meening is duidelijk; hoe meer aan *oorlog* en aan *ruime tractementen* zal worden uitgegeven, hoe minder kans er bestaan zal, om de Natie eens te verligten van de zware lasten, die haar drukken. Intusschen verwijzen wij *de Nederlander* naar het dezer dagen ingediende wetsontwerp tot wijziging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting van 1853, waarin de Minister van Oorlog (altijd *dezelfde* Minister) in welsprekende cijfers aantoont, dat men, in gewone omstandigheden, bij een budget van ruim *tien* millioen nog veel geld kan overhouden.

«Het amendement had door een sub-amendement kunnen worden gekeerd.» Eilieve, waarom heeft de heer GROEN dan geen sub-amendement voorgesteld? Waarom hebben al de anti-revolutionnairen gestemd voor de wet, ofschoon hun hoofdman stokstijf bleef vasthouden, dat 12 millioen voor *gewone* omstandigheden noodig waren? Staat [illegible] stemming niet eenigzins in verband met «de [illegible] verdediging?»

Wij beamen overigens met *de Nederlander* [illegible] overnemen door de Regering [illegible] heeren THORBECKE bij ons [illegible] als wanneer dat amendement [illegible] der neder- [illegible] Het is ook bij ons «geen [illegible] uitkomst van den laag» wanneer [illegible] welbehagen voegt naar den strijd [illegible] constateerde bij ons eisch der [illegible] aanneming geweest ware. [illegible] *deze* wetsvoordragt is aangenomen [illegible] heeft de juistheid van ons gevoelen gestaafd, dat [illegible] zoo lang dit Ministerie bestaat, geen enkele [illegible] van eenig gewigt is aangenomen kunnen worden, zonder dat het, met loslating van de eerst verdedigde beginselen «uit vrees voor de uitkomst van den strijd, zich met *schijnbaar* welbehagen naar den eisch der tegenpartij heeft gevoegd.»

Buitenland.

FRANKRIJK.

Naar gemeld wordt, zal het Fransche gouvernement weldra een reglement uitvaardigen voor de tentoonstelling van producten der nijverheid en kunst van alle volken, die in 1855 te Parijs zal gehouden worden. De bepalingen van dit reglement zullen, naar van goederhand wordt verzekerd, zeer voordeelig voor de buitenlandsche inzenders van ten toon te stellen voorwerpen zijn, en hen o. a. van drukkende bepalingen der Fransche tariefwetgeving ontheffen. De oorlog met Rusland kan naar het oordeel van het Fransche gouvernement geen beletsel voor die tentoonstelling zijn.

— Men deelt als stellig mede, dat de heer Baroche, voorzitter van den Staatsraad, en een der commissarissen der Regering in de zaak van den heer de Montalembert, in zijne portefeuille had een besluit, des morgens door den Keizer geteekend, waarbij de aanvraag tot vervolging werd ingetrokken, zoo de graaf op voldoende wijs zijn leedwezen had te kennen gegeven, den bewusten brief te hebben geschreven; maar na het laatste gedeelte van de rede van den graaf was het den heer Baroche onmogelijk van het bedoelde besluit gebruik te maken.

BELGIE.

De Senaat heeft het ontwerp van wet tot goedkeuring van het handelsverdrag en de letterkundige overeenkomst, tusschen Frankrijk en Belgie gesloten, met 27 tegen 10 stemmen aangenomen. Een groot getal werklieden der Brusselsche boekdrukkerijen en andere werklieden hadden, doch vruchteloos, een adres aan den Senaat aangeboden, waarbij zij op de verwerping der letterkundige overeenkomst aandrongen. Zij hadden zich in optogt naar het paleis van den Senaat begeven, om het adres te overhandigen.

— Het in 1850 tusschen Rusland en Belgie gesloten handelsverdrag kent zekere voordeelen toe aan den invoer van producten van elk der beide landen, ingeval zij onder de vlag van het land *regtstreeks* in eene haven van het andere ingevoerd worden.

De Belgische *Moniteur* van gisteren behelst eene verklaring van den Belgischen minister van buitenlandsche zaken en van den Russischen gezant te Brussel, beide gedagteekend den 11 Maart jl., en houdende, dat die voordeelen ook zullen genoten worden, wanneer de invoer geschiedt met een Belgisch of een Russisch schip, hetwelk onderweg eene haven aangedaan heeft, hetzij om er orders te ontvangen, of om er handel te drijven, te lossen of te laden. Deze maatregel heeft ten doel, gelijk in de verklaringen gezegd wordt, «het handels- en scheepvaartverkeer tusschen beide landen te bevorderen.»

PRUISSEN.

De Tweede Kamer heeft, in hare zitting van den 5 dezer, behandeld het ontwerp van wet, dat reeds door de Eerste Kamer was aangenomen en dat strekt, om aan de oude adellijken, afkomstig van het Duitsche rijk, een deel van hunne regten en privilegien, die in 1848 zijn afgeschaft, te terug te geven. De linkerzijde vroeg, dat de regeling van die te herstellen privilegien ten minste aan de Kamers zou worden overgelaten, uit vrees, dat, zoo dit herstel slechts bij Koninklijk bevelschrift plaats vond, men voorregten zou doen herboren worden, die in stelligen strijd waren met de Grondwet; maar het amendement, in dien geest door den heer von Patow voorgesteld, is met 227 tegen 77 stemmen verworpen, niettegenstaande zoowel de voorstellers als de hoofd-raad voor de financiën, de heer von Bonin, alle pogingen in het werk stelden, om het amendement te doen aannemen. De heer von Bonin stelde daarop een ander amendement voor, dat ten doel had, om de artikelen van de Grondwet, die men wenschte af te schaffen, in de wet op te nemen, ten einde men zoo voorkomen, dat men geene andere zou aanranden. Ook dat amendement slaagde niet beter. Het ontwerp is vervolgens aangenomen, zoo als het van de andere kamer gekomen was, behoudens enkele geringe veranderingen van redactie. Ingevolge het reglement moet het, na verloop, van 21 dagen eene nieuwe proef in de kamer doorstaan.

— De Minister van Oorlog heeft aan de commissie der Tweede Kamer voor het aangevraagde crediet van 30 millioen thalers medegedeeld, dat eene som van 14 tot 15 millioen thalers en een tijd van drie weken noodig zou zijn, om het gansche Pruissische leger mobiel te maken, en dat het onderhoud der geheele krijgsmagt op den voet van oorlog nagenoeg zeven millioen maandelijks zou kosten. De aangevraagde som van 30 millioen zou alzoo, in geval het leger mobiel gemaakt werd, slechts voor twee maanden kunnen strekken; doch voor het door het gouvernement beoogde doel zal zij, naar de minister hoopte, toereikend zijn.

— Thans wordt van onderscheidene zijden stellig verzekerd, dat er te Weenen weder eene conferentie van de gezanten der vier mogendheden zal gehouden worden.

— Het berigt van een vredes-voorstel, hetwelk van Ruslands zijde, aan ons hof zou gedaan zijn, heeft aan de Berlijnsche beurs de koersen doen stijgen; doch tevens verneemt men, dat Rusland zijne krijgsoperatien onafgebroken voortzet, er zijn dan ook reeds die het vermoeden uiten, dat het vredes-voorstel ten doel zou hebben, Pruissen van Oostenrijk af te scheiden, en te beletten, dat zij zich over eene gemeenschappelijke staatkunde verstaan, waartoe die mogendheden thans werkzaam zijn.

SPANJE.

Een telegrafisch berigt van Madrid, van 6 April meldt, dat er den 30 Maart een opstand van werklieden te Barcelona had plaats gehad. Het berigt deelt mede, dat den 31 de openbare magt de orde heeft hersteld. De troepen hebben derhalve een nieuw bewijs van hunne trouw aan de koningin gegeven. Aan hen, die de beweging aangestookt hebben, zijn eenige straffen opgelegd.

PARMA.

Verscheidene personen zijn in hechtenis genomen; onder deze bevindt zich een, die beschuldigd wordt van den op den hertog gepleegden moord. De justitie zet hare nasporingen ijverig voort.

De veldmaarschalk Radetzky, Oostenrijksch opperbevelhebber in Italie, heeft, na het vernemen van den dood des Hertogs, aan de Hertogin-Weduwe het aanbod gedaan, een bataljon te harer beschikking te stellen, indien zij vreesde dat de moord van haren gemaal het gevolg ware van een mazzinistisch komplot. De regentes heeft echter geweigerd hiervan gebruik te maken en met dankbetuiging aan den maarschalk hem geantwoord, dat tot dusverre nog niets blijk geeft, dat de haar getroffen slag aan eene revolutionnaire oorzaak moet zijn toe te schrijven. — Waarschijnlijk zal de Hertogin-Weduwe het dekreet van wijlen den Hertog, houdende uitschrijving eener nieuwe leening, intrekken.

TURKIJE.

De laatst ontvangen telegrafische berigten zijn van den volgenden inhoud:

PARIJS, Vrijdag 7 April. De Regering heeft besloten tot het oprigten van een legerkamp in het departement Isère, en alzoo aan de zijde van Piemont.

LONDEN, Vrijdag 7 April. Lord Clarendon heeft in het Parlement medegedeeld, dat, blijkens een bij hem ontvangen brief van admiraal Dundas, deze niet gelooft, dat de Russische vloot Sebastopol heeft verlaten. Den 22 Maart bevond zij zich nog in die haven.

BERLIJN, 7 April. Van wege onze Regering is bevel naar Weenen gezonden, om het nieuwe protocol der vier mogendheden te onderteekenen.

KOPENHAGEN, Donderdag 6 April. Berigten, alhier ontvangen, melden, dat de scheepvaart van Reval naar St. Petersburg geheel open is. De Engelsche vloot is naar de baai van Kiöge teruggekeerd. Bij die gelegenheid heeft de Admiraal Napier aan de manschappen van de vloot, die onder zijne bevelen staan, eene dagorder gerigt, om hen de oorlogsverklaring mede te deelen.

«De vijand», zegt hij in dat stuk, «is stoutmoedig en talrijk. Indien hij ons den slag aanbiedt, dan zult gij u weten te gedragen. Mogt hij in de havens blijven, dan moeten wij trachten, hem op te zoeken, om hem aan te tasten. De goede uitslag hangt af van uwe kalmte, van de juistheid om uwe slagen te rigten, van uwen moed. Volbrengt uw pligt en de overwinning is aan ons.»

HAMBURG, Donderdag 6 April. Eene depêche, uit Kopenhagen ontvangen, houdt in, dat het Fransch oorlogsvaartuig, *l'Austerlitz*, in de Groote Belt is aangekomen.

KOPENHAGEN, Donderdag 6 April ('s avonds.) De admiraal Napier is aan boord van de *Odin* alhier aangekomen, en heeft onmiddellijk eene conferentie met den gouverneur verzocht.

WEENEN, Woensdag 5 April. De hertog George van Mecklenburg heeft vredelievende voorstellen van St. Petersburg aangebragt. Pruissen keurt die volkomen goed. Oostenrijk kan ze mogelijk wel aannemen. Dienvolgens kan dit van invloed zijn op het antwoord, dat op de laatste nota van de Westersche mogendheden zal worden gegeven.

TRIEST, Woensdag 5 April. Volgens de laatste berigten van Konstantinopel maakt de vereenigde vloot zich gereed om Odessa te blokkeren.

KONSTANTINOPEL, Maandag 27 Maart. De goederen van de Moskeën zijn tot openbaar eigendom verklaard. De weigering van den Scheik-ul-Islam (de opperpriester) om in die schikking toe te stemmen, is de oorzaak van zijne ontzetting. Talrijke patrouilles doorkruisen de straten dezer stad. De oorzaak daarvan is onbekend.

— Gelijk te verwachten was, heeft het berigt van de vredesvoorstellen, die de hertog van Mecklenburg te Berlijn heeft overgebragt, te Parijs eenig meerder geloof gevonden; toen men vernam, dat het niet alleen in de *Times* maar eerst in de *Neue Preussische Zeitung* was opgenomen. Zoo men de waarheid van het berigt al aanneemt, dan komt men toch algemeen daarin overeen, dat de voorstellen te laat zijn gedaan, en dat zij geen invloed op het vraagstuk van vrede of van oorlog meer kunnen uitoefenen. De ministeriële Engelsche *Globe* beschouwt die mededeeling als eene nieuwe kunstgreep van de Peterburgsche diplomatie, waardoor echter gewis geene der belanghebbende partijen zich zal laten vangen.

De verhooging der beursprijzen te Parijs moet dan ook minder aan dat berigt dan wel aan een ander, door den *Moniteur* medegedeeld, worden toegeschreven. De *Moniteur* zegt namelijk, dat de Oostenrijksche gezant te Parijs Woensdag jl. een eigenhandigen brief van zijnen souverein aan keizer Napoleon heeft aangeboden. Men vermoedt, dat het een antwoord is op den eigenhandigen brief, waarmede keizer Napoleon onlangs den keizer van Oostenrijk dringend schijnt te hebben uitgenoodigd tot werkdadige medewerking in den strijd tegen Rusland. De geruchten nopens den inhoud van dat antwoord loopen zeer uiteen. Sommigen beweren, dat keizer Frans Jozef daarin aankondigt, dat de Oostenrijksche troepen tegen de Russen zullen te velde trekken. Anderen verzekeren, dat daarin geene sprake is van de aangelegenheden van het Oosten en dat het schrijven alleen ten doel heeft, een Franschen prins uit te noodigen om bij het aanstaand huwelijk van den jeugdigen Souverein van Oostenrijk tegenwoordig te zijn. Het meest nabij de waarheid is, zoo men meldt, dat de brief van keizer Frans Jozef op nieuw van de deelneming van Oostenrijk getuigt voor de zaak door de twee Westelijke mogendheden ve[…] dedigd; maar, zoo in dat schrijven, de mogelijkheid wo[…] ondersteld, dat Oostenrijk in zekere omstandighed[…] werkdadig zou medewerken, wordt daarin geenszins gez[…] dat die omstandigheden zich reeds zouden hebben ver[…] zenlijkt; dat wil zeggen, dat de overtogt van den Ne[…] Donau door de Russen geenszins het inrukken der Oost[…] rijksche troepen in de vorstendommen, schijnt te zu[…] wettigen of noodzakelijk maken. Men beweert, dat Oosten[…] eerst dan gewapend zal tusschen beide komen zoo de Ru[…] den Balkan mogten overtrekken. Men gelooft echter niet[…] de Russen zich haasten zullen, dien overtogt te beproeven[…] mag het voor zeker houden, dat Oostenrijk geene ste[…] verbindtenis hoegenaamd aanneemt, en dat het geheel[…] den loop der omstandigheden zal afhangen, of het[…] eene meer beduidende en krachtige wijze van zijne [ ] neming zal doen blijken. Oostenrijk zal tot geen [ ] overgaan, zonder zich met Pruissen in verband te heb[…] gesteld, of zich overtuigd te hebben, dat er met het[…] lijnsche kabinet op den duur geen band kan worden geslo[…] Ten aanzien van dit punt is nog niets beslist. Gene[…] von Hess bevindt zich steeds te Berlijn, de kolonel [ ] Manteuffel te Weenen, en de onderhandelingen wo[…] met alle hoop op een goeden uitslag voortgezet. Oosten[…] zal dus wel wachten, zich aan den anderen kant [ ] eenigerleiwijs te binden.

Wat er dus in de laatste dagen is voorgevallen strekt [ ] geenen deele, om de hoop op vrede te verlevendigen, [ ] moet zoo dwaas niet meer zijn, om daaraan te geloo[…] De oorlog moet thans als geheel onvermijdelijk beschou[…] worden. Het is een ijdel droombeeld, te gelooven, dat[…] nog kan worden voorkomen. Men moet zich nu sle[…] bepalen tot den wensch, dat de oorlog zoo kort en zoo[…] perkt mogelijk moge gevoerd worden.

Van het tooneel van den krijg zijn weinig, veel[…] stellige berigten ontvangen. Er zijn wel vele geru[…] in omloop, maar het zijn meer onderstellingen dan [ ] rigten. Zoo zegt men, dat de Turken in de Dobru[…] een voordeel op het leger van generaal Ouschakoff zo[…] behaald hebben. Zoo spreekt men van een belangrijk [ ] vecht, dat den 30sten Maart zou hebben plaats gehad [ ] schen het Russisch legercorps in den omtrek van Guir[…] en de Turksche troepen onder bevel van Omer-Pacha ze[…] die zich sedert eenigen tijd te Rutschuk, tegenover G[…] gewo, heeft gevestigd. Zoo gewaagt men van vereen[…] krijgsbewegingen langs den Neder-Donau tusschen de Tu[…] en de vereenigde vloot, die naar Varna vertrokken is.

Betrekkelijk den Griekschen opstand blijft dezelfde o[…] kerheid heerschen. Het schijnt, dat de opstandelingen [ ] voorwaarts komen, maar de Turksche troepen, die te[…] hen afgezonden zijn, evenmin.

Het schijnt thans zeker, dat men van het voornemen [ ] eene Engelsche legermagt over Frankrijk te doen trek[…] weder heeft afgezien. Al de Engelsche troepen zullen [ ] regtstreeks van Engeland naar het Oosten begeven. Al[…] een gedeelte van den staf zal naar Parijs vertrekken, [ ] zich vervolgens in eene der havens aan de Middellands[…] zee in te schepen. Het vertrek van prins Napoleon is [ ] bepaald op Zondag a. s. De zamenstelling van een k[…] in het Departement Isère in Frankrijk heeft ten oogm[…] om de krijgslieden te oefenen, die, zoo het noodig w[…] bestemd zullen zijn het expeditionnaire leger te verste[…] Aan het Wetgevend Ligchaam te Parijs is een ont[…] van Wet aangeboden, strekkende tot het verleenen [ ] magtiging om 6000 man van de klasse van 1853 o[…] roepen.

— Volgens de jongste berigten uit de Donau-vors[…] dommen, die te Weenen ontvangen zijn, hadden de [ ] sische troepen, ter sterkte van omstreeks 45.000 man [ ] Dobrudscha grootendeels bezet, en ook Matchin en Hi[…] zonder veel moeite, overmeesterd. Kustendsche, een gew[…] punt aan de Zwarte zee, aan de zuidelijke grens [ ] Dobrudscha, werd zelfs door Russische troepen bedr[…] terwijl Mustapha-Pacha, de bevelhebber der Tur[…] krijgsmagt in die landstreek, zijne troepen verzamelde [ ] bij eene linie van werken, bekend onder den naam va[…] muur van Trajanus, den voortgang der Russen te st[…]

Nabij Silistria maakten de Russen aanstalten voor [ ] overtogt, die schenen aan te duiden, dat zij zich [ ] regteroever der rivier niet bij de bezetting der Dobru[…] wilden bepalen. Deze overtogt zou, naar men te Bu[…] meende, tusschen den 1sten en den 4den April [ ] hebben.

Den 29sten Maart was de Wallachysche oever va[…] Donau weder geheel in de magt der Russen; de T[…] waren op alle punten, waar zij getracht hadden [ ] vatten, over de rivier teruggedreven.

— Op eene Engelsche scheepstimmerwerf, te N[…] zijn twee bijkans voltooide oorlogsstoombooten, [ ] het Russische gouvernement gebouwd werden do[…] ambtenaren der in- en uitgaande regten in beslag ge[…] Het is een verlies voor het Russisch gouvernement [ ] de scheepsbouwmeester bedongen had, dat het [ ] termijnen, naar gelang het vorderde, zou worden [ ] hij wilde het doen voorkomen als of de beide vaar[…] thans aan onderdanen van een onzijdigen staat [ ] waren; doch dit beweren schijnt door de admin[…] niet te zijn aangenomen. De Russische ingenieurs [ ] zigt op het bouwen der oorlogsstoombooten hielden [ ] reeds eenigen tijd geleden uit Engeland naar de Vere[…] Staten vertrokken, om ook aldaar schepen voor hun [ ] vernement te doen bouwen.

— De half-officiële *Preussische Correspondent* bet[…] dat er grond bestaat, om te verwachten dat het aan [ ] danen van onzijdige staten vergund zal worden [ ] Rusland gekochte en reeds geheel of ten deele [ ] goederen alsnog uit de Russische havens uit te voere[…]

— In de zitting van het Hoogerhuis van 6 deze[…] de Graaf de Malmesbury gevraagd, of het eene wa[…] was, dat er Russische troepen op de kust van [ ]

waren ontscheept? Lord Clarendon heeft geantwoord, dat, naar officiële berigten, zich geen Russisch vaartuig in de Zwarte zee bevond. Brieven van den admiraal Dundas en van Sir E. Lyons houden in dat het gerucht, dat de russische vloot Sebastopol zou hebben verlaten, van allen grond is ontbloot.

— In een geacht Belgisch dagblad, de Brusselsche *Emancipation*, leest men het volgende: « Keizer Nicolaas heeft, gelijk men weet, geen antwoord willen geven op het ultimatum van Frankrijk en Engeland, waarin, met name in dat van Frankrijk, op stelligen en fieren toon gesproken werd. Maar hij heeft den tekst dier beide stukken aan de Russische gezantschappen doen toezenden met eene opgave der redenen, die hem belet hebben, daarop eenig antwoord te geven. Deze Russische circulaire is geschreven in den toon van verontwaardiging; zij zegt o. a. dat eene zoo beleedigende taal als in het Fransche en Engelsche ultimatum gevonden wordt, nog nimmer tegen Rusland gevoerd is, zelfs niet door keizer Napoleon I, toen deze, aan het hoofd van 600.000 krijgsknechten in Rusland viel, en zij behelst geen enkel gezegde, hetwelk den minsten toeleg verraadt, om den strijd nog te vermijden; integendeel getuigt het geheele stuk van het besluit des keizers om de zaken tot het uiterste te laten komen.

« Onderscheidene berigten van eene voor Rusland niet gunstige zijde verzekeren, dat de Russische bevolking van krijgslust en geestdrift blaakt, zoo zelfs dat keizer Nicolaas thans, indien hij vrede wilde maken, moeite zou hebben, om den volksgeest in toom te houden.

« Het berigt, dat er te Berlijn dezer dagen een vredesvoorstel van Ruslands zijde zou zijn gedaan moet dan ook onwaar, of althans onjuist of overdreven zijn.

« De opstand der christenbevolking in de aan Griekenland grenzende gewesten van Turkije is voor de Russische staatkunde zeer gunstig, al is die beweging ook ondernomen, zonder toedoen van Ruslands zijde en zonder het doel, om russische belangen te bevorderen. Doch het Fransche en het Engelsche gouvernement zullen niet gedoogen, dat die beweging door ondersteuning uit het Koningrijk Griekenland, eene voor het Turksche Rijk gevaarlijke uitbreiding erlange, en ten dien einde zullen zij, des noods, een gedeelte der Staten van koning Otto met hunne troepen bezetten. »

— De Russische regering heeft alle vervoer van granen van het binnenland naar Odessa verboden. Zij wenscht niet dat, ingeval de stad in brand gestoken wordt, zich een grooter hoeveelheid koren in die groote verzamelingsplaats bevinde. De hoeveelheid koren te Odessa bedraagt thans 700.000 schwerds daaronder begrepen de ladingen, welke de overheden hebben doen ontschepen van de vaartuigen, die op hun vertrek stonden. Ten einde gedeeltelijk de kooplieden schadeloos te stellen, heeft de Regering toegezegd voor hare rekening al de ladingen aan te koopen, waarvan de verzending door haar is belet. De eerste soort graan is 6 roebels in prijs gedaald.

— Keizer Nicolaas heeft het volgend schrijven aan den gouverneur generaal van Finland gerigt:

« Toen ik in de eerste dagen dezer maand Finland heb bezocht gevoelde ik mij levendig getroffen over de uitstekende ontvangst die mij van alle klassen van mijn groothertogdom, dat mij zoo dierbaar is, is te beurt gevallen.

« Ik heb in de algemeene gehechtheid, die zich geopenbaard heeft, een bewijs gevonden, dat het weêrklank was van mijne welwillende belangstelling. Het is mij even aangenaam geweest op te merken, dat alle overheden en onderdanen gewedijverd hebben, om het welzijn van het land te ontwikkelen. Sedert lang weet ik, dat dit aanhoudend doel mijner zorgen ondersteund wordt door de hooge zedelijkheid van het volk, dat doordrongen is van zijne pligten en die naar geweten vervult.

« Nooit heb ik getwijfeld aan de opregte gevoelens van mijne getrouwe Finlanders. Ik gelast u hun de gevoelens mijner innige erkentelijkheid en van mijne aanhoudende welwillendheid kenbaar te maken.

St. Petersburg, 24 Maart 1854. « Nicolaas. »

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

Zitting van Zaturdag 8 April.

In deze zitting is ingekomen eene missive van den Min. v. Binnenl. Zaken, houdende mededeeling dat het hem onmogelijk is te voldoen aan het verlangen der Kamer, om aan elk der leden uit te reiken een exemplaar van het verslag der openbare werken, onlangs aan den koning aangeboden, aangezien de oplage, tot besparing van kosten, beperkt was, en er slechts weinige exemplaren meer voorhanden zijn. Op verzoek van den heer van Dam geeft de Minister, in de vergadering tegenwoordig, de toezegging daarvoor een volgend jaar te zullen zorgen.

Daarna zijn zonder beraadslaging en met algemeene stemmen *aangenomen* de volgende ontwerpen van wet, als: 1o. tot wijziging van Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1853 (Kindergelden enz.); 2o. tot wijziging van art. 26 der wet van den 12 Maart 1818 (*Stbl.* No. 15), op de uitoefening der groote visscherij; 3o. tot amortisatie van nationale schuld; 4o. tot verklaring van algemeen nut van den aanleg van een spoorweg van de Belgische grenzen in de rigting van Antwerpen langs Rozendaal tot aan het Hollandsch Diep, bij Roodevaart, met een zijtak van Rozendaal tot Breda.

Alvorens aan de orde werden gesteld de beraadslagingen sub n°. 2, is door de commissie voor de verzoekschriften verslag uitgebragt op een adres van den gemeenteraad te 's Gravenhage, tot opheffing der belemmerende bepalingen voor de visscherij, nederlegging ter griffie.

Het ontwerp van wet, tot het verleenen eener bijdrage voor het scheepvaartkanaal tusschen Assen en Groningen, komt thans in discussie.

De heer DE KEMPENAER kwam in de eerste plaats terug op hetgeen in het verslag der comm. v. rapp. is in het midden gebragt: 1°. dat sommige leden de aansporing tot het verleenen van subsidiën minder noodig achtten; 2°. dat het twijfelachtig was, of eene subsidie als de onderhavige, wel onder de rubriek subsidiën kon worden gerangschikt. Ten andere vroeg Spr., of in het algemeen belang de mogelijkheid niet zou bestaan het kanaal van Leeuwarden naar Groningen, dat op één punt slechts door een dam van geringen omvang van het thans ontworpene zal gescheiden zijn, te vereenigen.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN heeft op een en ander geantwoord: Dat de Kamer gerust kan zijn, want dat de Regering niet overging tot het aanvragen van subsidie dan na rijp beraad en na van het algemeen belang overtuigd te zijn; dat ja de subsidie hier aanzienlijk is, maar dat hier in de eerste plaats in aanmerking komt het algemeen belang, en dat zonder de subsidie van de zaak niets zou komen; dat daar zich eene particuliere maatschappij had opgedaan, welke alleen t[illegible] subsidie vroeg, de Regering geene reden zag als zelfs handelende persoon op te treden, om zelve de onderneming te doen; dat de gevraagde vereeniging der beide kanalen voorzeker in het algemeen belang zou zijn; dat daartegen echter eenige bezwaren, zoo van wege den waterstaat als omtrent de defensie van Groningen bestaan, welke Z. Exc. thans echter niet bepaald kan opgeven; dat evenwel de beide zaken niet in een onafscheidelijk verband staan, zoodat dit later afzonderlijk zou kunnen geschieden, en dat bovendien de concessie nog niet verleend is, en men dus nog zou kunnen zien, wat in deze te doen.

De heer de KEMPENAER heeft met deze inlichtingen genoegen genomen.

Het ontwerp is daarop met algemeene stemmen op eene na, die van den heer de Villers de Pité aangenomen.

Thans was aan de orde de beraadslaging over het ontwerp van wet tot verhooging van Hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1854 (Drooge dok te Willemsoord).

De heer VAN SWINDEREN echter eenige inlichtingen te vragen hebbende aan den minister van Marine, die zich te Vlissingen bevindt, is op voorstel van gemeld lid, met 23 tegen 5 stemmen besloten, de discussie over dit ontwerp tot aanstaanden maandag uit te stellen.

De Commissie van rapporteurs is gereed met haar algemeen verslag over de volgende ontwerpen van wet als: 1o. Tot verhooging van Hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1853 (Herstel van Waterkeeringen in Zeeland) 2o. tot verhooging van Hoofdstuk X der staatsbegrooting van 1854; 3o. tot vereeniging van Gemeenten. De beraadslagingen worden bepaald op aanstaanden Maandag, des namiddags ten 2 ure. — De zitting is daarna gescheiden.

Tweede Kamer.

Sedert de herziening van de Grondwet ten jare 1848, zijn aan de Tweede Kamer in 4 zittingen voordragten van wet aangeboden tot regeling van het armbestuur. Ten gevolge van de ontbinding van deze Kamer in 1853 is de verdere behandeling gestuit geworden. Eindelijk is, onder geleide van eene Koninklijke boodschap dd. 3 December 1853, een nieuw wets-ontwerp aangeboden, dat in bijna voltallige Afdeelingen, met een afwisselend getal van ongeveer 60 leden, onderzocht zijnde, aanleiding heeft gegeven tot eenige in een Voorloopig Verslag, uitgebragt door de Heeren v. Heiden, v. Goltstein, ten Cate, Slicher en Groen, den 23sten Maart, medegedeelde beschouwingen, van welke de volgende de voornaamste zijn:

Het stetsel van de vorige ontwerpen, zeide de meerderheid, bevatte het verderfelijke beginsel van algemeene staats-armenzorg, en had ook dien ten gevolge de strekking, om de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid zooveel mogelijk aan banden te leggen. Van dat stelsel is, naar het gevoelen dier meerderheid, bij deze voordragt afgeweken. De Memorie van Toelichting bevat 3 verklaringen, die in dat opzigt opmerkenswaardig kunnen worden genoemd. De eerste: « de Regering aarzelt niet hare overtuiging uit te spreken, dat de vroeger aangeboden wets-ontwerpen omtrent de toepassing der wet op de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid verder zijn gegaan dan de aard der zaak medebrengt, » de tweede, « dat, hoe men ook moge denken over de meerdere of mindere doelmatigheid van de wijze, waarop de Kerk dit gewigtig deel harer roeping vervult, dit de zaak niet van aard kan doen veranderen, noch den Staat de bevoegdheid geven, de taak der Kerk over te nemen of haar te noodzaken, hare inzigten aan de zijne ten offer te brengen? » en de derde: dat de Staat slechts verpligt is, te waken « en dus enkel eene *politiezorg* uit te oefenen met opzigt tot de armoede. »

De strekking van deze verklaringen straalt ook door in het wets-ontwerp zooals ook blijkt uit de in dit ontwerp opgenomen bepalingen, waarin het beginsel is gehuldigd, dat de armverzorging eene *zedelijke* verpligting is, rustende op de vrijwillige godsdienstige liefdadigheid.

Een aanzienlijk getal dezer leden had echter tegen de voordragt, zoo als zij daar ligt menig onoverkomelijk bezwaar. Zij vonden daarin bepalingen, die aanduiselijk [illegible] het regt der gezindheden en der kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, en die tevens de grenzen eener policie-zorg overschrijden. Zoodanige bepalingen meenden zij te vinden in de artt. 7, 10, 11 en 12. Zij wezen ook op de artt. 20, 21 en 25, die in hun oog de kiem bevatten van eene staats-armenzorg en daartoe zelfs wettelijke regelen geven. Zelfs meenden zij, dat de voordragt van wet zelve niet zou nalaten de vrees bij velen te doen ontstaan, dat de Regering het stelsel van de vorige ontwerpen, *ofschoon in meer gematigden geest, was gevolgd*. En hoewel zij begrepen, dat van de Regering nimmer te veel moest worden geverg[d]; keurden zij nog gewigtige wijzigingen noodig in die bepalingen dezer voordragt, die meer of min tegen het vooropgezette beginsel aandruisschen.

Andere leden, ofschoon ook gestemd voor de vrijheid en de autonomie der kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, konden niet geheel in de hiervoren staande beschouwing deelen. Wel beaamden zij hetgeen omtrent de onmogelijkheid van eensklaps een beter stelsel te verkrijgen gezegd is, maar juist daarom konden zij zich ten volle met het voorgedragen ontwerp vereenigen, waarbij het beginsel dat « de ondersteuning der armen is een *zedelijke pligt* » rustende op de vrijwillige liefdadigheid, voor zoover het huns inziens nu toepasselijk kan zijn, wordt aangenomen. Week het ontwerp van het zuiver beginsel der Christelijke liefdadigheid eenigzins af, dit had eensdeels ten oorzaak de verpligting van den Staat om over den stand der armoede een wakend oog te houden; anderdeels omdat het onmogelijk is, eensklaps tot dat zuivere beginsel over te gaan zonder belangrijke kwetsing van belangen.

Eindelijk waren er nog leden, die dit ontwerp ten eenen male afkeurden. Naar hun inzien zijn in het armbestuur kracht en eenheid volstrekt noodzakelijk, en om deze te bereiken moesten ook de kerkelijke en bijzondere instellingen in deze wet aan de noodige bepalingen onderworpen worden. Volkomene bandeloosheid en onttrekking dier instellingen aan alle regel en toezigt van staatswege, zoo als door velen in dit ontwerp verlangd wordt, was zooveel als alle armenzorg, tegen de bedoeling der Grondwet in, los te laten. Zulks achtten zij eene tekortkoming in de zorg voor de algemeene veiligheid en voor die van den Staat. In het stelsel der vorige ontwerpen, meenden zij de noodige waarborgen tegen dergelijke gevaarlijke overgave van het armbestuur, zonder tekortdoening aan hetgeen der godsdienstige liefdadigheid toekomt, te hebben gevonden. Volgens hen hinkt deze voordragt op twee gedachten. Men had daarin willen toegeven aan de begeerte van hen, die de volkomen vrije liefdadigheid wenschen, maar ook te gelijk gevoeld het gevaar van de onvoorwaardelijke toepassing van dat beginsel. Van daar de tegenstrijdigheid in de voordragt.

Het wetsvoorstel is bepaaldelijk aan het regt der gezindheden ter toetse gebragt. Een groot aantal leden had tegen verscheidene artikelen bezwaar. In de eerste plaats tegen die bepalingen in het eerste hoofdstuk van het wetsontwerp, welke met de autonomie der kerkelijke instellingen strijdige verpligtingen opleggen. De verpligte overlegging van reglementen de vereischte mededeeling van opgaven en dat onder bedreiging van straf, schenen hun onvereenigbaar met het hoofdbeginsel. Ten andere zijn er, naar hunne meening voorschriften, die geene noodige bepalingen ter rigtige uitoefening van staats-politie zijn. Deze leden uitten de vrees dat, ten gevolge van deze voorschriften, de Staat er onvermijdelijk toe zal komen, om zich regtstreeks of zijdelings te belasten met de taak, die aan de godsdienstige liefdadigheid overgelaten heet; dat aldus het regt der gezindheden zal zijn miskend en als parriculiere genootschappen, en gelijk zij; bij de regeling ook der aangelegenheden van publiek belang in al wat godsdienst en zedelijkheid betreft, eene eigenaardige roeping en werkkring hebben.

Onder de voorstanders van de vrijheid en autonomie der gezindheden zijn er evenwel niet weinigen geweest, die met de Regering de noodzakelijkheid beweerden, om aan den Staat de bevoegdheid toe te kennen om de noodige inlichtingen te vragen en des noods met eenige klem te eischen. Het nadeel, dat uit het eischen dier inlichtingen zou kunnen voortvloeijen, werd opgewogen en door het nut hetwelk uit haar kan worden getrokken, van welke vele voor den Staat onmisbaar kunnen geacht worden; en zijn zij dit, dan moeten ook de middelen ter verkrijging dier inlichtingen niet worden onthouden.

Volgens andere leden, die het stelsel der vorige ontwerpen waren toegedaan, werd het algemeen belang opgeofferd aan een zoogenamd regt der gezindheden; doch die gezindheden zijn zedelijke ligchamen, aan staatstoezigt onderwerpen, en tot hen behooren die instellingen, die in verband staan met de armenzorg. In de uitoefening van regt van toezigt komt de Staat dan ook in geenen deele op het gebied der Kerk, oefent geen *jus in sacra* uit, maar voldoet alleen aan de verpligting om, ter wille van de algemeene veiligheid, den gemeenen vijand zoove[el] [illegible] lijk te overwinnen.

Betreffende de beteekenis van het woord [illegible] de meerderheid tot het besluit gekomen [illegible] woord, althans in zoover het [illegible] gehuldd telijke regeling mag worden [illegible] der zaak en zijn dat armbestuur [illegible] Staat, opgedragen in verband met de [illegible] maar alleen dat, [illegible] in aan de [illegible] den Staat uitgaat.

[illegible] bij de Grondwet-herziening [illegible] worden tot de rigtige intermen[illegible] den Grondwet. Die geest nu was on[illegible] eerbiediging der nationale regten en vrijheden en van volkomene zelfstandigheid van al wat tot de Kerk behoort en van haar uitgaat. Ook het jaarlijks te geven verslag was hier weder een punt van gezette overweging.

Eenige leden hebben breed uitgemeten het belang van

den Staat en het nut, welke gelegen zijn in eene naauwkeurige en uitgebreide statistiek van den toestand der armoede. Dit belang eischt, volgens hen, en regtvaardigt tevens de bij wet voorgeschrevene opgaven. De Regering zoude in hare dure verpligting te kort schieten, zoo zij ook alle toezigt over de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, die, gebruik makende van haar onbeperkt regt, ook verderfelijk voor de maatschappij zouden kunnen werken, prijs gaf.

Vele leden hebben echter in dit gevoelen niet kunnen deelen. Naar hunne wijze van zien is de wettelijke regeling der kerkelijke en bijzondere liefdadigheid in art. 195 uitgesloten, en behoeft dien ten gevolge het verslag niets anders te bevatten dan hetgeen de Regering op haar gebied heeft verrigt. Dit is de ware uitleg van de woorden «*de verrigtingen dienaangaande*» welke dadelijk op het voorgaande slaan. Er moest ook tot regt verstand van dit onderwerp worden gelet op de uitdrukking *verrigtingen*, welke in het stelsel van ter-zijde-stelling der wettelijke liefdadigheid, wel niets anders kunnen zijn dan de daden van de Regering zelve en niet die van kerkelijke instellingen van weldadigheid. Wordt dit beginsel eens aangenomen, dan is het geen vereischte, dat het verslag trede in de verrigtingen van de diaconiën, en dan is ook het vragen van mededeeling, hoe wenschelijk ook, onnoodig en niet geregtvaardigd. De vraag, welke te beantwoorden valt, of het *regt* bestaat om zulke mededeelingen te eischen, moet door de meerderheid ontkennend worden beantwoord.

Maar gesteld die eisch was, volgens de Grondwet geoorloofd. Moesten dan toch de diaconiën in hare eigenaardigheid niet geëerbiedigd worden? Is het staatkundig, deze bevoegdheid tot eischen in de wet onder bepaling van straf op te nemen? Wat zou bij weigering eenmaal hiervan het gevolg zijn? Overdrijving der straffen, gebruik van den sterken arm, algemeen misnoegen en belemmering der armverzorging. Tot het verkrijgen van opgaven zou gemeen overleg en welwillendheid betere resultaten geven.

Enkele leden betreurden het zelfs, dat dergelijke bepalingen niet ten gevolge van overleg met de verschillende gezindheden en met hare volle goedkeuring in de wet hadden kunnen worden opgenomen. Anderen hielden het er voor, dat er in het algemeen te veel prijs op die mededeelingen gesteld wordt. Er waren er evenwel ook, die zich ten dezen aanzien met de Regering konden vereenigen. Zij zagen in de gevraagde mededeelingen de voldoening aan de burgerlijke verpligting der Regering, om policie over de armoede en de inrigtingen daarmede in verband uit te oefenen.

Het beginsel om de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid aan te nemen als uitsluitend belast met de zorg voor de armen, is beschouwd uit het oogpunt van eene rigtige staatshuishouding. De armverzorging behoort geheel te worden overgelaten aan de godsdienstige liefdadigheid. De regelen der wetenschap paren zich aan de lessen der ondervinding om deze opvatting waar te maken. De ondervinding bewijst het verderfelijke van wettelijke liefdadigheid en leert, dat de godsdienstige toeneemt, als de gesubsidieerde instellingen geen subsidie meer trekken. De staatsarmenzorg doodt de vrijwillige liefdadigheid en leidt onvermijdelijk tot eene armenbelasting. Vele leden meenen ook, dat het ontwerp bepalingen behelst, die de kiem eener staatszorg met zich dragen, die het denkbeeld van verpligte ondersteuning aan den armen geven en niet tot vrijwillige, maar tot verpligtte armenzorg leiden. Volgens anderen was volkomen vrije liefdadigheid een ideaal. Er wordt te veel gerekend op de godsdienstige liefdadigheid en den invloed der kerk. Proefneming in zaken van overgroot belang mogt de wetgever niet toestaan. De Regering noemt de ondersteuning der armen een *zedelijken*, geen *burgerlijken* pligt; echter als politiemaatregel schijnt zij wel degelijk als eene *burgerlijke* verpligting, te moeten worden beschouwd. Men vormt zich overdrevene denkbeelden van het pauperisme; verkeerde berekeningen geven hiertoe aanleiding. In den stand der armoede was, maar in geringe mate, vooruitgang ten goede. ondersteuning aan den armen geven en niet tot vrijwillige.

De geringe invloed der kerk, met name van het Herv. kerkgenootschap, ongeloof, zedenbederf, vermeerderden de armoede. Bij de kerkelijke besturen geschiedde de armbedeeling op eene ondoelmatige wijze. Van daar dat aantal bijzondere armvereenigingen, van daar die verwarring en gebrek aan éénheid. En wat zal nu de vermoedelijke werking van de voordragt zijn? Zal de kerk zich niet onttrekken aan de verzorging van armen, die van haar ondersteuning behooren te ontvangen? De Regering drijft in de Mem. van toelichting, het vertrouwen wat te ver; zij drukt het ook met huivering uit en gevoelt in welken gevaarlijken toestand de Staat door het ontwerp zal zijn gebragt, wanneer het mogt komen te blijken, dat de diaconiën de haar toegekende vrijheid misbruiken. Het subsidiestelsel leidt tot de burgerlijke armenzorg. Doch de subsidiën moeten worden geweerd en een krachtig middel daartoe zal ongetwijfeld gevonden worden in het onderwerpen der gesubsidieerde instellingen aan de meest mogelijke bezwaren, anders zouden bij gelijke vrijheid vele diaconiën pogingen tot verkrijging van subsidie in het werk stellen. Tegen de goede werking van het ontwerp schijnt ook te strijden het mogelijke geval, dat eene kerkelijke gezindheid hare armen niet verzorgt, maar dat dus die armen door de burgerlijke gemeente moeten worden ondersteund, en zoo de armen van de eene gezindheid, met de opgebragte penningen door de ledematen van de andere, worden onderhouden.

Om geen onregt te lijden zou welligt algemeene armverzaking plaats grijpen. In deze moeijelijkheid is niet volkomen te voorzien. Met het oog op haar moet de wet doen uitkomen: *armenzorg is voorwerp der vrijwillige liefdadigheid.*

Over den geneeskundige bijstand velde men dit oordeel: Treurig is de toestand der geneeskundige armenverpleging in ons vadetland; die verpleging is een aanzienlijk bezwaar voor den armenkas. Zij moest overgebragt worden op het burgerlijk gebied; menig gesubsidieerde inigting zou hierdoor de subsidie kunnen missen.

Als middel tot voorkoming van armoede, zijn eenige leden teruggekomen op het denkbeeld van verzending der armen als arbeiders naar de Overzeesche bezittingen, niet door dwang, maar door aanmoediging. Het is waar, eene vroegere proef is niet geslaagd, maar eene nieuwe proef, op eene andere wijze gedaan, zou misschien gelukken.

Het algemeen gevoelen over de strekking van eene armenwet schijnt niet beter te kunnen worden uitgedrukt dan met deze woorden: «Het moest eene overgangswet zijn, daartoe strekkende, om met beleid en voorzigtigheid de overhelling tot het verkeerde stelsel der wettelijke liefdadigheid, die nu reeds maar al te zeer bestaat, voor goed, te keeren; om de heilloozë gemeentelijke subsidien trapsgewijze te verminderen en eindelijk geheel te doen ophouden; om het terugbrengen van geheel de armenzorg tot de kerkelijke liefdadigheid als einddoel te stellen en daarop ten slotte zoo weinig uitzonderingen toe te laten, als slechts eenigzins mogelijk is."

Het wetsonderwerp bevat 7 hoofdstukken, die ieder weder hunne afdeelingen hebben, 1°. van het armbestuur, 2°. van de ondersteuning der armen, 3°. het domicilie van onderstand 4°. van subsidiën uit fondsen van burgerlijke gemeenten aan instellingen van weldadigheid, 5°. van bedelaars en landloopers, 6°. van de uitspraak over geschillen, 7°. algemeene slotbepalingen.

's Gravenhage, 8 April.

Z. M. heeft tot burgemeester der gemeente Valkenburg benoemd A. J. Smeets.

Z. M. heeft benoemd tot notaris te Rotterdam, W. A. van Bijlert, candidaat-notaris aldaar.

Z. M. heeft benoemd tot president van de arr.-regtb. te Dordrecht, mr. J. J. E. van den Brandeler aldaar.

Z. M. heeft de titulaire kapitein-luit. ter zee J. Kool Jzn onder dankbetuiging voor zijne bewezene diensten eervol ontslagen uit de betrekking van inspecteur over het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting in het Iste district te Groningen onder toekenning van een pensioen van *f* 1134 's jaars.

En heeft die betrekking van inspect. over het loodswezen enz. in voormeld district opgedragen aen den luit. ter zee der Iste kl. H. Engelsman Kleijnhens.

Z. M. heeft den scheepsklerk F. J. Vernède, eervol ontslag uit die betrekking verleend.

• Heden wordt de verjaardag van H. K. H. de Groot Hertogin van Saxen Weimar Eisenach (zuster des konings) in de residentie gevierd, zoo door het uitsteken der vlaggen als door het houden eener groote parade in de Maliebaan.

• Sedert eenige dagen bevindt zich in het *Hôtel de l'Europe* alhier de hoogleeraar Mulder van Utrecht.

De minister van Justitie heeft aan de waterschouten en de als zoodanig fungerende ambtenaren van Politie, den 4den dezer de volgende circulaire gerigt:

Daar het somwijlen gebeurt, dat voor stoombooten, die in beurtveer varen tusschen Nederland en Engeland of Frankrijk, waarvan de gezagvoerder een vreemdeling is, hier te lande Nederlandsche zeelieden worden gehuurd, heeft zich de vraag voorgedaan, of het stellen van den borgtogt, welke bij art. 4 van het Kon. besluit van 19 Nov. 1828, (*Staatsblad* n°. 63) is voorgeschreven, in zoodanig geval door de waterschouten en andere bij art. 3 genoemde ambtenaren van politie moet worden gevorderd.

«Het staat bij mij vast, dat deze vraag ontkennend moet worden beantwoord. De borgtogt bij art. 4 vastgesteld is alleen toepasselijk, wanneer Nederlandsche zeelieden *in de plaats komen* van overledene, gedeserteerde of op andere wijze verlorene vreemde matrozen, zoo als uit art. 3 blijkt. Er kan dus in voorkomende gevallen wel reden zijn om het vertrek van Nederlandsche zeelieden, als er is *vreemde zeedienst*, op grond van art. 1 te beletten, maar nooit om den borgtogt, die voor geheel iets anders is vastgesteld, te vorderen.

«Telken reize dus, als Nederlandsche zeelieden worden bevonden aan boord van vreemde schepen, zullen de waterschouten, of die hen vervangen, moeten onderzoeken, of er is *vreemde zeedienst* in den geest van gemeld Koninklijk Besluit: zoo ja, of de bij art. 3 toegelatene uitzondering op het algemeene verbod van art. 1 bestaat, en *in dat geval* het stellen van den borgtogt vorderen: zoo neen, zich van alle verdere bemoeijing onthouden.

«De beoordeeling, of er is vreemde zeedienst, hangt geheel en al van de omstandigheden af, en zij dus aan Uwe wijsheid overgelaten. Zooveel echter kan veilig *a priori* worden aangenomen, dat, wanneer er is 1°. huur bij de week of maand, 2°. terugkomst op gezette tijden in Nederland, en 3°. een gevestigd kantoor der onderneming in de Nederlandsche zeehaven, alle denkbeeld van vreemde zeedienst vervalt.»

• De commissaris van politie te Kampen berigt aan het *Politie-Blad*, dat het nummer van het muntbiljet, voorkomende in de opgave op bladz. 116, volgens nadere mededeeling van den afzender der trommel, moet zijn n°. 785, terwijl overigens in die trommel zich niet heeft bevonden eenig breiwerk, maar een gehaakte lampendoek met geschulpten rand.

Men verneemt, dat de jeugdige maatschappij tot verbetering van den werkenden stand te Amsterdam, in navolging van hetgeen eene dergelijke maatschappij te Arnhem heeft gedaan, besloten heeft, de loonen der werklieden te verhoogen of den gewonen werktijd te verkorten. Het doel dezer maatschappij is, door alle mogelijke middelen het zedelijk en stoffelijk welzijn van den werkenden stand te bevorderen.

De *Amst. Ct.* meldt, dat de Kamer van Koophandel te Groningen zich tot het departement van Buitenlandsche Zaken heeft gewend, ten einde te verkrijgen, dat het verbod van uitvoer van granen uit de Zwarte zee en de zee van Azof, niet mogt worden toegepast op granen, welke voor Hollandsche rekening in die zeeën waren gekocht, vóór de uitvaardiging van dat verbod, maar nog niet verscheept zijn. De Kamer zou ten antwoord hebben onvangen, dat niet alleen het punt in quaestie reeds zeer dringend aan de zorg van Z. M.'s gezant te St. Petersburg was aanbevolen, maar dat laatstgemelde zich de zaak, ook reeds uit eigen beweging, aangetrokken had.

De lust tot konijnen fokken neemt vrij algemeen toe. Men heeft daarmede de Delfshaven, Hilversum en Willemstad een begin gemaakt.

De Utrechtsche gemeenteraad heeft in de zitting van den 6 dezer benoemd tot tweeden praeceptor aan de Latijnsche school aldaar, den heer B. ten Brink.

Utrecht, 7 April. Gisteren promoveerde alhier tot doctor in de beide regten, de heer J. Ph. A. L. Ram, van Utrecht, met Theses.

Hoogeveen, 6 April. Gedurende de vorige maand zijn van de nieuwe Hoogeveensche vaart der Drentsche-kanaal-Maatschappij afgevaren. Uit Hoogeveen 529 vaartuigen metende 15.747 tonnen, boven Sluis 2 en 3 of Boogaard Osseluis, 278 vaartuigen met. 5,858 tonnen; boven Meppelersluis, 339 vaartuigen met. 8,265 tonnen, totaal 1,146 vaartuigen, met. 29.870 tonnen, behalve 127 kleine of ongemeten vaartuigen. De afvaartgelden hebben in die maand *f* 2,278.37½ bedragen.

Helder, 6 April. Gisteren nacht arriveerde alhier van Batavia, laatstelijk van St. Helena, Z. M. transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*, kapt. luitenant ter zee C. Buschman. Het état major van dat vaartuig bestaat uit de heeren: J. T. Koopman, luit. ter zee 1ste kl.; L. Nierstrasz, B. D. van Troijen, A. van Kerkwijk, Rietveld en G. F. Servatius, luits. ter zee 2de kl.; Evertse, offic. van gez. 2de kl.; O. Eschausier, officier adm. 2de kl., en F. C. Schaaije, adj. adm.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 8 April 1854.

	Pct.			Pct.	
Nederland.			**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$54\frac{3}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$			
Dito Certificat.	3	66 $\frac{1}{4}$	*Hope* 1798/1816	5	$94\frac{7}{8}$ $5\frac{1}{4}$
Dito dito	4	$82\frac{1}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	Dito 1828/1829	5	$94\frac{1}{2}$
O. I. Leening.	4	$82\frac{1}{8}$	Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$82\frac{3}{4}$	Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	72
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito	6	
Obligatien	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	$16\frac{15}{16}$ $17\frac{1}{16}$	Obligatien	4	$61\frac{1}{4}$
Dito Buitenl.	3	35			
Dº Binnenl. $^6/_m$.	3	$32\frac{3}{8}$ $\frac{11}{16}$ $\frac{5}{8}$	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		$3\frac{9}{16}$	Metalliek	5	$57\frac{1}{4}$ 8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$75\frac{1}{2}$
Portugal.			Dito letter B	5	$75\frac{1}{2}$
Londen nieuwe.	5	$32\frac{1}{2}$ $\frac{7}{16}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$29\frac{1}{4}$
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$29\frac{1}{4}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. $89\frac{1}{2}$; Mexic., te 3 pct. $22\frac{57}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito Onb, $\frac{7}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{5}{8}$; Gren., te p. s. 100. $2\frac{1}{2}$ pct. $16\frac{5}{8}$, dito Uitg. $6\frac{1}{8}$, $\frac{3}{8}$; Peru 4 $54\frac{3}{4}$, 55.

Ten gevolge van eenige verkooporders was de markt als flaauwer.

FRANKFORT, Vrijdag 7 April. 5 pct. Metalliek Spanje binn. 3 pct. $32\frac{1}{2}$; dito 1 pct. $16\frac{7}{8}$.

LONDEN, Vrijdag 7 April. Consols op tijd Mexico N. 3 pct. $24\frac{1}{4}$, $24\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. Uitg. 6, $6\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 75; Spanje 1 pct. dito 3 pct. buit. 35; dito Certificaten $3\frac{5}{8}$; Russen 80, 81; dito 5 pct. 91, 92; Holl. 4 pct. ex d. $2\frac{1}{2}$ pct. 56.

De beurs was zeer vast. Wissel op Amsterdam

PARIJS, Vrijdag 7 April. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 3 pct. op t. 63.45; Sp. Binn. 3 pct. $32\frac{3}{8}$; dito 1 pct. Belg. $4\frac{1}{2}$ pct. 82; N. Metall. 5 pct. 72.

WEENEN, Vrijdag 7 April. N. Metall. Londen 13.28; Zilver 38.

MADRID, Dingsdag 4 April. Sp. 3 pct. binn. nieuwe 1 pct. $16\frac{1}{8}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.